Фридрихсъ
Артуръ Ерлихъ
1932г

491.99-8
Ф-98

91.549-81
Դ-91

ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏ—ՈՒՍՈՒՄՆԱ-ՄԵԹՈԴԻԿԱՆ ՍԵԿՏՈՐ

ԴԵՊԻ ԿՈՄՈՒՆԱ

ԱՑԲԲԵՆԱՐԱՆ

ԳՅՈՒՂԻ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՀԱՄԱՌՈՏ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵԵՐԵՎԱՆ—1932

8238

491.99-8
Ղ-98

04 MAY 2010

ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏ, ՈՒՍՈՒՄՆԱ-ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՄԵԿՏՈՐ

ԴԵՊԻ ԿՈՄՈՒՆԱ

ԱՑԲԲԵՆԱՐԱՆ

ԳՅՈՒՂԻ ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՀԱՄԱՌՈՏ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱԶՄԵՑԻՆ
Մ. Դուրգարյան
Լ. Խուդոյան
Հ. Հարությունյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ—1982

4 APR 2013

ՊԵՏՀՐԱՏԻ ՏՊԱՐԱՆ
ԳԼԱՎԼԻԹ 7025 (Բ)
ՀՐԱՏԱՐԱԿ. 1977
ՊԱՏՎԵՐ 49
ՏԻՐԱԺ 30000

24233-59

Հանձնված է արտադրության 1/I 1932 թ. ՍՏ. Ֆ. Ե
Լույս է տեսել 5/II 1932 թ.

Վարի | ցանի

Վարի ու ցանի

ցանի ու Վարի

Աա, Իի

գարի

արի վարի
արի ցանի
արի վարի ու
գարի ցանի

Գգ, Ռռ ու, Բբ

Արա արի
ու գիր արա

ցորեն

Գարո ցանի, Հարոն գիր անի։
Հարո ցանի, Գարոն գիր անի։
Գարևան արագ վարի,
ցանի ցորեն, գարի։

Ցց, Ոո, ՀՀ

Ինչու, ցանի։
Գարի՝, վարի ու ցանի

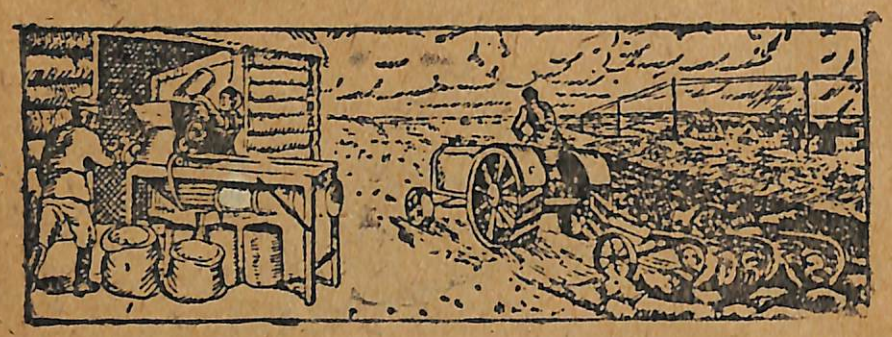

Կոմունա

Մեր կոմունան նոր է։
Կոմունան ունի ցորեն, գարի ու կորեկ։

Կարմիր գարո՛ւն, արի, արի,
Վոր կոմունան ցանի, վարի.

Կկ, Եե, Մմ

Կիսան Վանուց նամակ ունի.

Կիմա, եգույ արի մեր կոմունան։

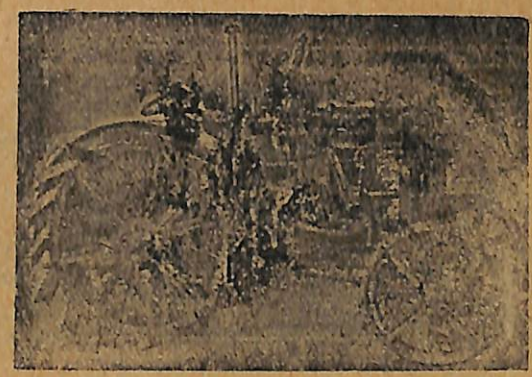

Մեքենա

Քանի՞ մեքենա ունի կոմունան։
Նա ունի վեց մեքենա, վեց նոր մեքենա։
Արի մեր կոմունան։
Մենակ մի՛ վարի ու ցանի։

Ով գա կոմունա,
նա գիր կիմանա։
Կոմունան ունի
գիր ու մեքենա։

Վվ, Քք

Վանո, մաքուր գիր արա

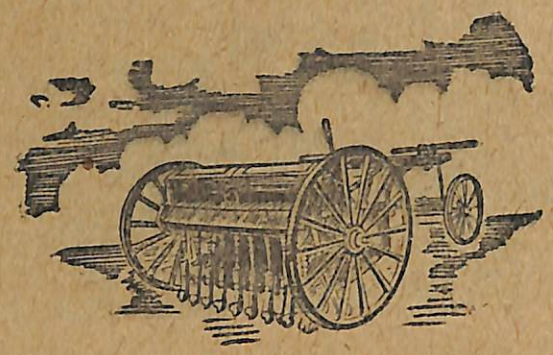

Շարքացան

Մեր կոմունան շարքացան մեքենա ունի։ Կոմունան աշնան ցորեն և գանում. գարնան գանում է գարի։ Մեքենան արագ է վարում։ Շարքացան մեքենան արագ ու կանոնավոր է գանում։ Ուշ մի՛ վարի ու գանի։ Արորով մի՛ վարի։ Արորն ուշ է վարում։

Շշ

Ցորենն մեքենան արագ է գանում։
Ուշ մի՛ վարի ու գանի։ Գանիր
մաքուր ցորեն ու գարի։

Տրակտոր

Մեր կոմունան վեց տրակտոր ունի։ Տրակտորով վարի, արորով մի՛ վարի։ Տիրան, արի մեր կոմունան։ Կոմունան տրակտորով շուտ է վարում ու շատ է վարում։

Տտ

Ինչակտոր, արի՛, շուտ արի,
արտերն արի ու վարի
արի, ամենքն խմանան —
ամուր է մեր կոմունան։

Բամբակ

Մեր կոմունան շատ է ցանում։ Կոմունա, բանվորին բամբակ տուր։ Բանվոր, տրակտոր շինի, որ կոմունան բամբակ շատ ցանի։

Ով բամբակ շատ ցանի, նա տրակտոր ու շոր կունենա։

Ով տրակտորով վարի ու շարքացան անի, բերք շատ կունենա։

Բ

Բանվոր ու բարբակ բարեկամ են։ Բանվոր ու բարբակ, իրար ոգնեցեք։

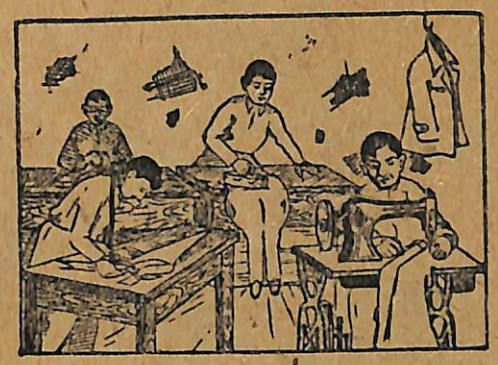

Կարի արտել

Լենան ու Ղուկան արտելում կար են անում։ Արտելում մեքենան ոգնում է, որ շատ կարեն, շուտ կարեն, լավ կարեն։

Մարոն մենակ է կար անում։ Նա մի վերարկու կարում է մեց որում։ Արտելում Լենան մի վերարկու կարում է մեկ որում։ Մեքենան է ոգնում։ Լիլիկն էլ է մենակ կարում։

Լ

Լիլիկ ու Մարո, մեր արտելն արեք, որ մեր արտելում շատ ու լավ կարեք։

Սովորիր, սովորիր, սովորիր

Բատրակ, սովորիր։ Բանվոր, սովորիր։ Լենինին ղանք—սովորե՛ք։ Ուսումնարան գնացեք։

Բատրակկոմն ոգևում է բատրակին, վոր սովորի։

Բատրակ Սարոն բանվոր Սուրենին նամակ է գրում։

Սո

Սիրելի Սուրեն
իմ քուր Սոսին գալիս է քո մոտ
Ողնիր, վոր նա լավ սովորի։ Ինչպես
շուտ սովորի, վոր միքանի ամիս
անց նամակ գրի
Բարեվներով
քո Սարո

Քաղաք

Կոմունան Ղուկասին ուղարկեց քաղաք, վոր շարացան մեքենան նորոգել տա։ Նա գնաց բանվոր Գեղամի մոտ։ Մեկտեղ մեքենան տարան արտել։

Արտելում մեքենան մի որում նորոգեցին։

Ղուկասն ասաց.

—Շատ լավ եք նորոգել։ Կասես բոլորովին նոր մեքենա լինի։

Ղ

Մեր ապրելում նորոգում
ենք՝ մանգաղ, ուրագ, կարին,
շարքայան մեքենա, գրքավորոց։

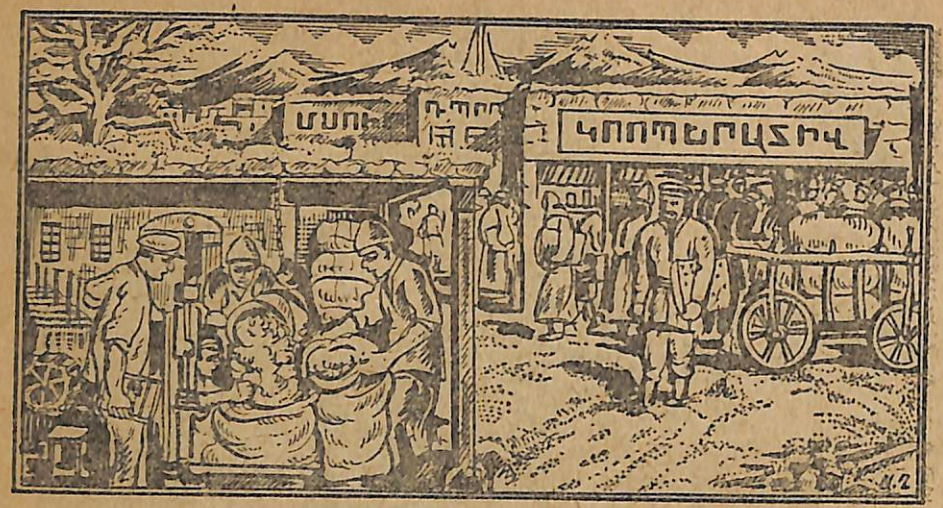

Կոոպերատիվ

Պետին կոլեկտիվի կողմից գնաց կոոպերատիվ։ Կոոպերատիվում գնեց շատ ապրանք՝ շաքար, լուցկի, աղ, կտորեղեն, սապոն, պապիրոս։

Կոլեկտիվ, բամբակ շատ ցանի, վոր կտորեղեն շատ ունենաս։

Պպ

Կոոպերատիվում կա՝ շաքար, լուցկի, աղ, կտորեղեն, սապոն ու շատ ուրիշ ապրանքներ։
Պիտի նոր կոոպերատիվներ բաց անել։

Ընկ. Լենինը

— Բատրակ ընկեր, ո՞վ է քո բարեկամը։
— Ընկ. Լենինը։
— Բանվոր ընկեր, ո՞վ է քո բարեկամը։
— Ընկեր Լենինը։
— Ո՞վ է մեր ղեկավարը։
— Համկոմկուսը։
— Բանվոր ու բատրակ ընկերներ, ո՞վ է բոլորիս ասել.—սովորի՛ր, սովորի՛ր, սովորի՛ր։
— Ընկեր Լենինը։

Ը

Գիրը կապում է բոլոր տեղերի բանվորներին։
Բանվորը վոր գիր ստվորի բանվորների կապը շատ ամուր կը լինի։

Դաս

Բանվորները դասարանում դաս են սովորում։

— Վիրն է բանվորների դասագիրքը։

— «Բանվոր» է բանվորների դասագրքի անունը։

— Բատրակ Դավոն վիր գիրքն է կարդում։

— «Դեպի կոմունա»։

— Քանի՞ դաս եք անցել։

— Տասնուվեց դաս։

— Ո՞ւմ դեմ է բատրակի ուսումը։

— Կուլակի դեմ, տերտերի ու իր սուտ կրոնի դեմ։

Դգ

Բատրակին ու Բանվորին
Ունկեր բատրակ ու բանվոր,
Դաս սովորեք սաստիկ որ.
Դուք պիտի միշտ անդադրում
Գրեք կարդաք մեր դպրում։

Հովիվը դաշտում դաս է սովորում։

Հովիվ Հուսիկը գրել կարդալ սովորեց։

Հինգ ամիս հետո նա արդեն լրագիր էր կարդում։ Գիրքը վերցնում էր հետը, հանգիստ նստում հանդում, հետևում հոտին ու կարդում։ Հեշտ գրքերը կարող էր կարդալ։ Կարդում էր դանդաղ ու հասկանում էր։

Հհ

Գարունն եկավ ամենուրեքան.
Համոզ ու արդեր կարմիր հագան։
Կոլեկտիվներ, կոմունաներ
ակտիվին վարել, ցանել
Դաշտը լցրին աղաղակով.
Գրաստակերներինոր աղմուկով։

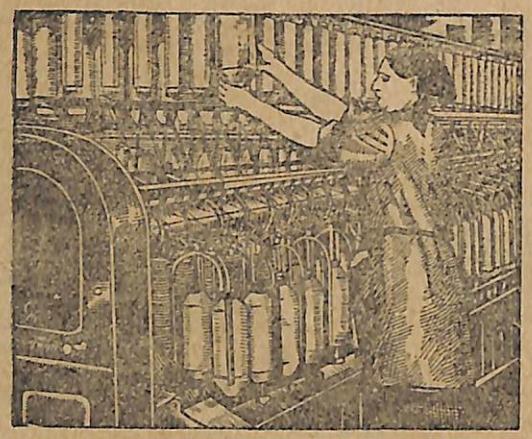

Լենինականի մանածի գործարանը

Լենինականի մանածի գործարանը մեծ է։ Գործարանում շատ բանվորներ են բանում,—մի տեղ մանած են պատրաստում, մի ուրիշ տեղ կտավ գործում։ Գործարանում մեքենաների աղմուկն է տիրում։

Գործից հետո բանվորները գնում են տուն, ուտում հանգստանում են։ Իսկ իրիկունները գնում են ակումբ զեկուցում լսելու, գիրք ու լրագիր կարդալու, կինո տեսնելու։

Գործարանն ունի բանվորական հանրակացարան, ծծկեր մանուկների համար մսուր, մանկական հրապարակ։ Ծնողները ծծկերներին տանում են մսուր, մեծ մանուկներին դպրոց կամ հրապարակ. իսկ իրենք գնում են հերթ գործարան։

Կոլեկտիվի խոտհար մեքենան

Խորենը մենակ էր աշխատում։ Նրա խոտը հասել էր։ Ուշ էր, պետք էր խոտը հարել։

— Խորեն, գերանդին շատ ուշ է հարում։ Հինգ հեկտար խոտը հարում է հինգ որում։ Արի մեր կոլեկտիվը. կոլեկտիվի խոտհար մեքենան հինգ հեկտար խոտը հարում է մի որում։

— Ուղիղ է, խոտհար մեքենան շուտ է հարում, լավ է աշխատում։ Կոլեկտիվում հեշտ է աշխատել։

Խորենը մտավ կոլեկտիվ։

Կոլեկտիվը խոտհար մեքենա ունի
Խոտհար մեքենան շուտ է հարում։

1, 2, 3, 4, 5

Արտելի վոչխարները

Ես տարի արտելի խոտը շատ եր։ Վորոշեցին վոչխար ունենալ։

Վոչխարը շատ ոգուտ կտա։ Հիմա բուրդը լավ գին ունի։

Ընկեր Խաչիկին Բորչալու ուղարկեցին վոչխար գնելու։ Տասչորս որից հետո Խաչիկը քսանչորս վոչխար բերեց։

Ո՞վ ե պահելու վոչխարները։ Նրանց լավ պետք ե խնամել։

Ինարկե, բատրակ Գեղամը. վոչխար պահելը հեշտ բան չի. Նրանք շուտ են հիվանդանում։

Բատրակ Գեղամը լավ կպահի. Նա վոչխար շատ ե պահել։

Գեղամին հովիվ կանչեցին ու արտելի անդամ գրեցին։

Մեր արտելը քսանչորս լավ վոչխար գնեց։ Հովիվ կանչեցին — բատրակ Գեղամին։ Գեղամը լավ ե վոչխար պահում։

6 7 8 9 10

Խոզաբուծարան

Մի որ մենք գնացինք պետական խոզաբուծարան։

Ի՞նչ տեսանք. խոշոր, մաքուր խոզեր։

— Խոզը մաքրասեր ե,— ասաց խոզաբուծարանի վարիչ Զավենը։ — Ի՞նչ անի նա, վոր չի կարողանում վիզը ծռել, վորպեսզի գնչով մարմինը քորի, մաքրի։ Դրանից ե, վոր նա քավում ե պատերին։ Դուք սիրում եք լողանալ, իսկ նա ցեխն ե մտնում. Պետք ե խոզ պահել, լավ ու մաքուր պահել, շուտ-շուտ լողացնել։

Վորոշեցինք հարց դնել մեր արտելում, վոր խոզ գնի։

Զամբիրը լավ խոտ ի պատում։ Ղրանից լավ կիրակում ի ու մաքուր պատում։

Ժ ո ղ ո վ

Դպրոցում կանանց ժողով եր։

— Ինչ ժամանակի հասանք,—գլուխը շարժելով ասում եր Ոհանը,—կինն ինչ, ժողովն ինչ։

— Ոհան ապեր, աշխարհը լուսավորվել է,—ասաց կոմսոմոլիստ Ժորժիկը,—ինչ գիտես, վոր քո կինն էլ ժողով չի գնացել։

— Իմ կինը խելոք է. նա ժողով չի գնա,—ասաց Ոհանը ու. գնաց դեպի տուն։

Կինը տանը չեր։ Մի քիչ հետո ներս մտավ նրա կին Մարանը։

— Մարդ, ժողով գնացի։ լավ-լավ բաներ ասացին։

— Ա՛ կնիկ, ինչ քո բանն է ժողովը. ինչ կարող ես հասկանալ։

— Շատ բան հասկացա. հիմա իմացա, վոր մարդ ու կին իրար հավասար են, վոր կինը պետք է դրագետ լինի։

Մի քանի որից հետո Մարանը գնում եր սովորելու։

ԺԺ

Կինը հիմա ապատ է. նա կարող է գնալ ժողով, ընտրել ու ընտրվել։

30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100

Մեր կոլեկտիվը

Գարուն եր։ Մոտենում եր ցանքի լավ ժամանակը։

— Վարելու ժամանակը մոտենում է. վոչ զուլթան ունենք, վոչ արոր։ Ինչպես ցանք անենք։—Հարցը եղավ դրեց չքավորական ժողովում կոմունիստ Հարութը։

— Հարկավոր է միանալ, - ասավ Հարութը,—միացած ուժով վոչ թե զուլթան, տրակտոր կարելի կլինի բերել։ Ինչո՞ւ սամարարցիք կարող են միանալ ու կոլեկտիվ կազմել, տրակտոր բերել տալ, իսկ մենք վոչ։

— Մենք էլ ենք ցանկանում կոլեկտիվ կազմել,—լսվեց ամեն կողմից։

Ժողովում վորոշեցին կոլեկտիվ կազմել։

Չորս որից հետո Հարութը քաղաքից բերեց հաստատված վորոշումը։

— Շուտով մեզ տրակտոր ու խոտհար մեքենա կուղարկեն,—ուրախ-ուրախ ասաց նա։

ԹԹ

Թե ուզում ես բերք ունենալ.
Հողդ թող վարի մեքենան.
Կուլակներից ազատ մնալ—
Ակրի գրվի մեր կոմունան։

Այգեկութ

— Ա՛յ տղա, Պարույր, վաղն այգին քաղում ենք,—ասաց Վրույրն իր վորդուն։—Գնա՝, այգեգործական արտելին իմաց տուր, վոր խաղողն ընդունեն։

Պարույրն իսկույն վազեց իմաց տալու։

— Լույսը չեր բացվել, վոր Վրույրը զարթեցրեց բոլորին։

Պարույրը, իր մայրն ու քույրը շուտով վեր կացան, նստեցին սայլը և գնացին այգի։

Մինչև արևի մայր մտնելը խաղող քաղեցին։ Մութն ել, վոր պրծան. քաղած խաղողը քթոցներով դրին սայլին ու բշեցին դեպի այգեգործական պահեստը։

ու.

Ապրիր լավ մշակիր վոր լավ բերի գան
Թե արարիր անդրամ չիս անդրամ գրվիր

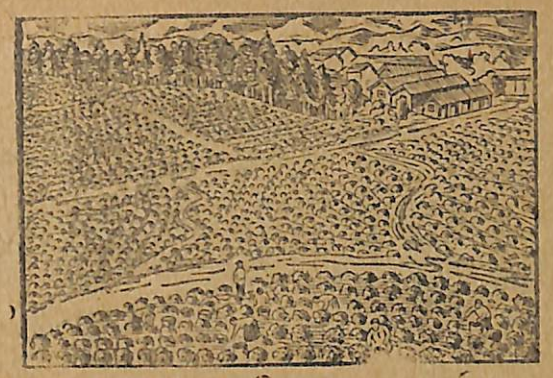

Թեյ

Չինաստանից ստացված է շատ թեյ։

Թեյ մշակելը շատ ծանր է։ Այնտեղ կուլիներն այնքան են աշխատում, այնքան, բայց իրանք շատ չնչին բան են ստանում։

Մեզանում թեյ մշակում են Վրաստանում։ Այնտեղ հատուկ բանվորներ կան, վորոնք զբաղվում են այդ գործով։

Կան վրացի, հայ, թուրք, ռուս ու մի քանի չինացի բանվորներ։

Բանվոր նորայրը ծանոթ է թեյ մշակելու գործին։

— Ամեն տեղ թեյ չի բուսնի։ Ա՛յ ինչ եմ ասում Զակվան,— ասում է նա։ Այնտեղ հողն ու կլիման շատ հարմար են։

եյ. այ

Թեյ մշակում են Չինաստանում, իսկ Անդրկովկասում միայն Բաթումի շրջանում։

Յ ե ղ ս ա ն

Յեղսանը տիկին Մանյա Յերամյանի աղախինն եր։ Տիկինը նրան որ չեր տալիս։

— Յարաբ, դու յել վոր ժողով չգնաս, աշխարհը կքանդվի, ելի,— ասում եր նրան տիկին Մանյան։

— Յեթե ժողով չգնամ, բան չեմ սովորի,— պատասխանում եր Յեղսանը։

— Լա՛վ բան են սովորեցնում։ Յերես են տալիս։ Սովորեցնում են «ընկեր» ասել, ասածուն չհավատալ, մեծին չլսել։

— Ժողով ել կգնամ, լիկկայան ել։ Յալդուզն արդեն գրել-կարդալ գիտե։ Յես ինչո՞ւ յետ մնամ։

— Յերբեք չեմ թողնի, վոր գնաս,— ասաց տիկին Մանյան։

— Յեթե իրավունք ունենաս, չես թողնի, - ասաց Յեղսանը։

— Ի՞նչ, ի՞նչ, յես իրավունք չունեմ։ Դուրս կորի իմ տանից ,—ասաց Մանյան, բռնեց նրա մազերից ու դուրս գցեց նրան բակը։

Յեղսանը գնաց աշխատանքի տեսչի մոտ։ Տեսուչը յեկավ և գործը տվեց ժողդատարան։

Աշխատանքի տեսուչը պատասխանատվություն յենթարկեց Մանյա Յերամյանին Յեղսանին գործից հեռացնելու համար։

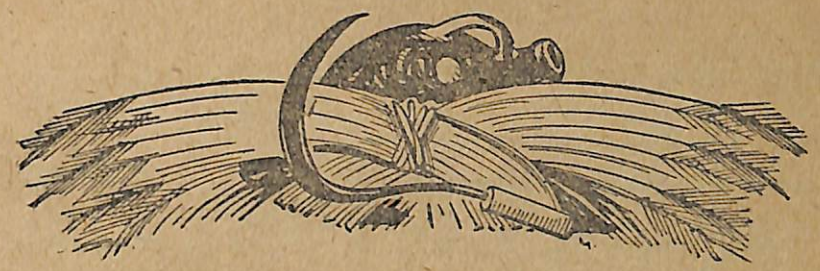

Բանվորն ապրում է քաղաքում և աշխատում է գործարանում։ Այնտեղ նա արտադրում է զանազան գործիքներ, մեքենաներ և ապրանք՝ շաքար, թեյ, սապոն և այլն։

Գյուղացին ապրում է գյուղում և պարապում է գյուղատնտեսությամբ։ Նա արտադրում է զանազան մթերքներ՝ ցորեն, ալյուր, գարի և այլն։

Գյուղացին իր արտադրած մթերքները տալիս է քաղաքին և դրա տեղ ստանում կտորեղեն, շաքար, աղ, լուցկի, սապոն, զանազան գործիքներ ու մեքենաներ, գիրք, լրագիր և ուրիշ ապրանքներ։

Նոյեմբերի 29-ը

Դաշնակների ժամանակ Հայաստանը վատ օրեր եր ապրում։

Ալան-թալանը, սովը քայքայել էին յերկիրը։ խուլ անկյուններով անկարելի յեր անցնել։ Ամեն տեղ վտանգ եր սպառնում։

Դա բուրժուական Հայաստանն եր, դաշնակների Հայաստան։

Բանվորներն ու գյուղացիներն ապստամբեցին։ Կարմիր բանակը Հայաստանը մաքրեց խմբապետներից և բուրժուներից։

Հայաստանը խորհրդային դարձավ։

Հայաստանում սկսվեց սոցիալիստական շինարարությունը։

Գյուղացիները կոլտնտեսություններ, արտելներ են հիմնում։ Սկսվում է նոր կյանք։

Դա նոր Հայաստանն է. Խորհրդային Հայաստանը, յեղբայրացած մյուս հանրապետությունների հետ։

յի

Հայաստանի խորհրդայնացումը յեղավ 1920 թվի Նոյեմբերի 29-ին։

Կարմիր բանակի մուտքը Յերևան

Ժամը յոթին, յերբ լույսը նոր եր բացվել, Պարույրը յեկավ մեզ մոտ։

Յերբեք յես նրան այդպես այլայլված չեյի տեսել։ Արդյոք բան է պատահել։ Նա թեև գույնը գցել եր, բայց տխրության նշույլ չկար յերեսին։ Նայեց չորս կողմը, մոտեցավ և կամաց ասաց.

— Աչքդ լույս, շուտով մերոնք գալու յեն։

— Այո, վորտեղից իմացար,—հարցրի յես։

— Գարաժում աշխատողներից իմացա։ Մարդու չասես, նույնիսկ քույր Յեսթերին ել։ Լսող-նայող չկա։

— Չե, մի վախենա։ Հանգիստ գործիդ յեղիր։

Պարույրը գնաց։

Զանցավ յոթ որ, յերբ յեկան մերոնք։

Կարմիր զրոշակները ծածանվում էին Յերևանում։ Բանվորներն ու գյուղացիներն ուրախությամբ դիմավորում էին Կարմիր բանակին։

յա

Ջրանցքները

Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանի աշխատավոր գյուղացուն բացի հողից տվեց նաև ջուր։ Նոր կառուցված ջրանցքները շատացնում են մեր ջրովի հողերը։ Մինչ այժմ կառուցվել են Եվլիլարի, Շիրակի, Եջմիածնի, փոքր Սարդարաբադի, Շահումյանի, Այղր-գյոլի և մի շարք այլ ջրանցքներ։ Այժմ կառուցվում են՝

1. Ղռերը ջրելու յեն 50 հազար հեկտար ու նստելու յե 21 միլիոն ռուբլի։

2. Արազդայանը ջրելու յե 20 հազար հեկտար և նստելու յե 3 միլիոն 400 հազար ռուբլի։

3. Զանգիբասարը ջրելու յե 13 հազար հեկտար և նստելու յե 3 միլիոն 200 հազար ռուբլի։

4. Մեծ Սարդարաբադի ջրանցքը ջրելու յե 45.000 հեկտար։

Հնգամյակի վերջում մեր ջրովի հողերն ավելանալու յեն 154 900 հեկտարով։

Հեյ ջա՛ն

Հեյ ջա՛ն, ինչ սիրո՛ւն ե մեր յերկիրը սավետի.

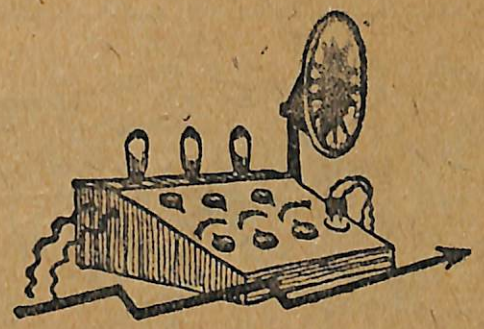

Ռադիո

Նորաշենի ակումբում ռադիո դրեցին։

Ժամը 12-ին ակումբը լիքն եր ժարդկանցով։

— Դատարկ բան ե,— ասում եր Ռուբենը,— ո՞վ ե տեսել, վոր առանց թելի հեռագիր լինի։

Բոլորն ապշեցին, յերբ հանկարծ պարզ լսվեց Յերևանից խոսող բժշկի գրույցը քութեշի մասին։

Պառավ Ջավոն գլուխը մոտեցրել եր ռադիո-ապարատին, կարծես թե ուզում եր խոսողին տեսնել։ Յերեք ժամ ռադիոն խոսում ու յերգում եր։

— Այ քեզ սավետական իշխանություն,— գլուխները շարժում եյին ծերերը։

Ռո

Տարվա ամիսներ՝ հունվար, փետրվար, մարտ, ապրիլ, մայիս, հունիս, հուլիս, ոգոստոս, սեպտեմբեր, հոկտեմբեր, նոյեմբեր, դեկտեմբեր։

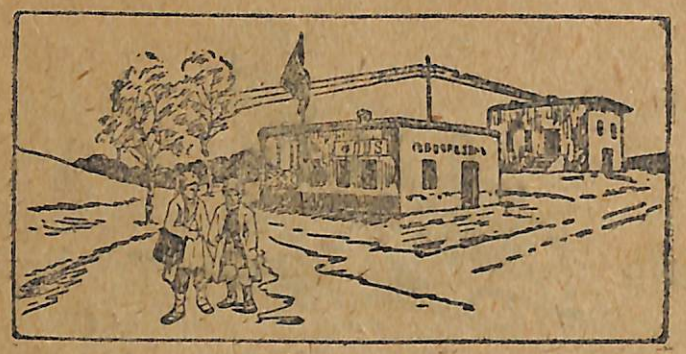

Փոստ

Փանոսի յեղբայրը ծառայում էր Կարմիր բանակում։ Նա նամակ պետք է գրեր յեղբորը, բայց գրել-կարդալ չգիտեր։

Մի շաբաթից հետո միայն մի աշակերտ գրեց Փանոսի նամակը։ Փանոսը նամակը փակեց ծրարում ու Փարքուշ Աշտարակ գնաց։

Փոստում նամականիշ գնեց, փակցրեց ծրարին ու մեկնեց վարիչին։

— Ընկեր. դիր փոստ-արկղը,—ասաց վարիչը. բայց նկատելով. որ հասցեն չէր գրված, ասաց.

— Հասցեն գրիր։

— Գրել չգիտեմ.—ասաց Փանոսը։

— Ասա յես գրեմ։

— Յերևան...

— Հետո։

— Կարմիր բանակում է ծառայում,—ասաց Փանոսը։

— Վոր գնդում, վոր վաշտում.

— Չեմ հիշում. նրա նամակը հետս չի։

— Ա՛ռ, գնա՛ գյուղ, հասցեն գրել տուր, նոր ուղարկի։

Փանոսը շատ եր բարկացած։ Վորոշեց, ինչպես վինի, գրագիտություն սովորի։

Փիլ

Փոստ-հիրապարտարանը կարիքի ժամանակ գրվել բոլոր տրագրերին։

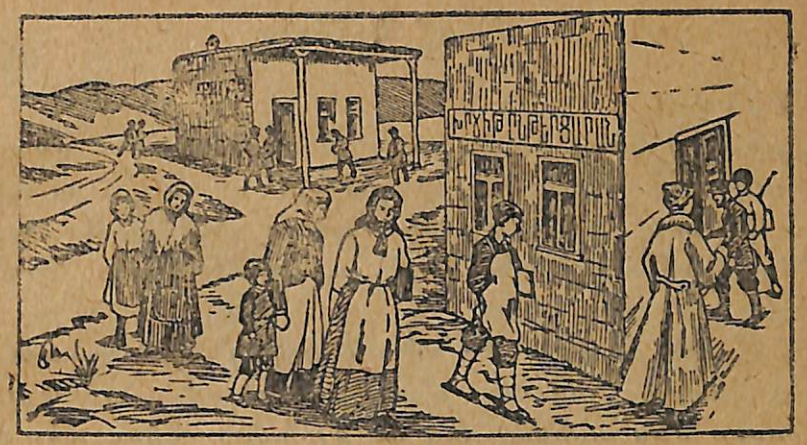

Խրճիթ-ընթերցարանում

Ուշ աշուն եր։ Յերեկոները յերիտասարդները հավաքվում եյին խրճիթ-ընթերցարանը

— Ընկերներ մեզանում ՊԱԶԸ-Ավիաքիմ բջիջ կա,—ասաց կոմսոմոլի բջիջի քարտուղարը։—ՊԱԶԸ-Ավիաքիմը յերկրի պաշտպանության գործին է հետևում։ Պետք է անդամ գրվել։

— Ուզում ենք գրվել,—ամեն կողմից ասացին յերիտասարդները։

— Ընկերներ, բացի ՊԱԶԸ-Ավիաքիմը, մեր խրճիթն ունի այլ անկյուններ, ինչո՞ւ չեք մասնակցում այդ անկյունների աշխատանքներին.—ասաց խրճիթվար Տաճատը։— Մեզանում կա նաև անաստվածների խմբակ։

Յերիտասարդները բոլորը վորոշեցին մասնակցել խրճիթի աշխատանքներին և գրվեցին խմբակներում։

ՃՆ

Խրճիթվար Տաճատը լավ է պատկերում խրճիթ ընթերցարանը։

Առաջ և հիմա

Ձմեռ էր։

Ձյունը յեկել, կիտվել էր փողոցներում։ Գյուղացիք ամեն գիշեր հավաքվում եյին սրա-նրա ոդան զրույց անելու։

— Ախպեր,—շարունակեց Թաթոս բիձեն,—ես նոր անունները չեմ կարողանում միտս պահել—դյուղխորհուրդ, կոմիտե, կոմսոմոլ։

— Արևին մեռնեմ եդ անունները դնողին,—ձայն տվեց ձկնորս Զավադը չիբուխը բերանից հանելով եդ անուններն ազատեցին մեզ պրիստավից ու քյոխվից։ Ձիու պես աշխատում եյինք, դառը դատում, դատարկ նստում։

— Ել ասում ես ու թողնում հազիվ մարդու շարք ընկանք, թե չե առաջ տավարը մեզնից լավ եր։

Այդ ժամանակ ներս մտավ Թաթոս բիձու տղա կոմսոմոլ Փանին և ծիծաղելով ասաց։

— Այ պառավներ ելի ձեր հին փեշակն եք բանացնում. քանի անդամ եմ ասել՝ յեկեք խրճիթ-ընթերցարան համ մարուր, համ տաք, համ ել զիրք ու լրագիր կկարդան ձեզ համար։

— Լավ ես ասում, յես ու իմ հոգին.—վրա բերեց Թաթոս բիձեն։

Այնուհետև ծերունիներն սկսեցին հաճախել խրճիթ-ընթերցարան։

Ձնձղող մթթիրևան մի որում հնչում
է 5 էրկրորդ։
Ձնձղող մթթիրևան արժի 180 և 200
ռուբլի։

Ֆիզկուլտուրա

Սաֆարը առավոտները շուտ եր վեր կենում։ Էնկերները նկատել եյին այդ։

— Սաֆար, այդքան շուտ առավոտներն ուր ես գնում,—հարցրին մի որ նրանք Սաֆարին։

— Ֆիզկուլտ խմբակի անդամ եմ, գնում եմ խորհրդի ակումբ. Այնտեղ մի ժամ պարապում ենք ֆիզկուլտուրայով։

— Ինչպիսի վարժություններ եք անում.—հարցրեց նրան Փրիդոնը։

— Կես ժամ ֆիզիկական վարժություններ, կես ժամ խաղեր - ֆուտբոլ, թոնիչքներ, սառը ջուր, կես ժամ ել ռազմական պարապմունք։

— Մեզ ել չեն գրի, վոր գանք։

— Ինչո՞ւ չե. բայց ավելի լավ կլինի մեր կոլեկտիվին կից կազմենք մի խմբակ։

Վոր։ շեցին հարցը դնել կոլեկտիվի ժողովին։

Ֆիզկուլտուրան ամրացնում է մարդու մարմինը։ Ֆիզկուլտուրան անհրաժեշտ է բոլոր բանվորներին և գյուղացիներին։

ԱՑՐՈՒԵՆ

Աա, Բբ, Գգ, Դդ, Եե, Զզ, Ըը, Թթ,
Ժժ, Իի, Լլ, Խխ, Ծծ, Կկ, Հհ, Ձձ,
Ղղ, Ճճ, Մմ, Յյ, Նն, Շշ, Ոո, Չչ,
Պպ, Ջջ, Ռռ, Սս, Վվ, Տտ, Րր, Ցց,
Փփ, Քք, Օօ, Ֆֆ, ԵՒև.

Ամա Բբ Գգ Դդ Եե Զզ Ըը
Թթ Ժժ Իի Լլ Խխ Ծծ Կկ
Հհ Ձձ Ղղ Ճճ Մմ Յյ Նն
Շշ Ոո Չչ Պպ Ջջ Ռռ Սս
Վվ Տտ Ռր Ցց Փփ Քք Ֆֆ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ԹՎԵՐ

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16,
17, 18, 19, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.
I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII.

Ա	Ա	ա	ա	ա	Բ	բ
Բ	Բ	Գ	գ	գ	Դ	դ
Դ	Ե	Ե	ե	ե	ե	Զ
զ	զ	Ը	ը	Թ	թ	թ
Ժ	ժ	ժ	Ի	ի	ի	Լ
լ	լ	Խ	խ	խ	Ծ	ծ
ծ	Կ	կ	կ	Հ	հ	հ
Ձ	ձ	ձ	Ղ	ղ	Ճ	ճ
ճ	Մ	մ	Յ	յ	յ	Յ
Յ	յ	յ	յ	Ն	Ն	ն
ն	ն	Շ	շ	շ	Ո	ո

ռ	ռ	ռ	Ղ	ղ	ղ	Ղ
պ	պ	Ջ	ջ	Ռ	ռ	Ս
Ս	ս	ս	ս	վ	վ	վ
Տ	Տ	տ	տ	տ	Ր	ր
ր	ր	Ց	ց	ց	Փ	փ
փ	Քֆ	ք	ք	Ֆ	ֆ	ֆ
՝	՝	՝	՝	՝	՝	՝
՝	՝	՝	,	,	,	,
1	1	1	2	2	3	3
4	4	5	5	6	6	7
7	8	8	9	9	0	0

ԳԻՆԸ 25 ԿՈՊ. (2½ ֆ.)

Букварь: „В КОММУНУ“

Сельск. вариант

Госиздат ССР Армении
Эривань—1932

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0242064

B238